

Mikkelin kaupungin lomittajien lausuma maatalouden lomitusjärjestelmien toimeenpanon uudistamistyöryhmän loppuraportista STM 044:00/2016

Mikkelin lomittajien paikallistoimikunta on tutustunut työryhmän loppuraporttiin ja Olemme todenneet loppuraportista seuraavaa:

a) yrittäjien tarpeet ja lomittajien työajan yhteensovittaminen siten, että työn osa-aikaisuus vähenee.

Lausuma:

-Eesityksen yksiköihin perustuva työaika tilalla lisää lomittajien osa-aikaisuutta

Yhtä aikaa pito velvoite tarkoittaa käytännössä 1 täysaikainen ja 1 osa-aikainen on kiinnitetty, he ovat samaan aikaan yhdellä tilalla. Lomittaja kapasiteetti ei riitä, ammattitaito huomioon ottaen, vuosilomalomituksiin. Lomitukset ja yrittäjien vuosiloma tarpeet ovat usein samanaikaisia, konemessut, risteilyt, viljelijöiden yhteistapaamiset yms.

esim. Isännät menevät konemessulle, emännät ei. Jos tilallisten ei tarvitsisi pitää yhtäaikaista lomaa, useampi isäntä pääsisi lähtemään. Perustelu maksullisen lomituksen käyttämiseen tämän kaltaisissa tilanteissa tarkoittaa useamman yrittäjän poisjäämistä koska taloudellinen tilanne ei sitä salli.

Maatalousyhtymissä (voivat olla useamman perheen pyörittämiä yrityksiä) yhtäaikainen lomanpitovelvoite ei palvele ketään.

Myös ammattitaitoisen lomittajakapasiteetin riittävyys tulee olemaan haasteellista mikäli yhtäaikainen lomanpitovelvoite toteutetaan. Varsinkin isoille tiloille on hankala saada niin montaa ammattitaitoista lomittajaa samanaikaisesti vieläpä niin ettei lomituksen kokonaistilanne kärsi.

Kokeneetkin lomittajat kokevat suuret tilakokonaisuudet liki mahdottomiksi hallita pelkästään lomittajavoimin ilman yrittäjän tukea.

Uuden lain puitteissa lomitusjärjestelmästä putoavat pois lähes kaikki hevostilat. Tämäkään ei tue osa-aikaisuuden vähenemistä eikä lomittajien työmahdollisuuksien lisäämistä vaan tulee lisäämään työttömyyttä.

Perustelut:

Käytännössä tästä seuraa:

- yrittäjät eivät irrottaudu ja väsyminen vaan lisääntyy.
 - lomittajiin kohdistuva negatiivinen asenne lisääntyy ja henkinen hyvinvointi yrittäjillä ja lomittajilla osalta pahenee.
 - henkisestä väsymisestä ja negatiivisesta asenteesta johtuen tapaturmariski kasvaa niin yrittäjillä kuin lomittajillakin.
 - sopu töiden sovittelussa vähenee, vajavaisella ammattitaidolla varustettua lomittajaa ei huoliteta tilalle.
 - lomittaja joka kiertelee useammalla kuin yhdellä tilalla väsyy autolla ajamiseen ja aikatauluihin, koska tilat eivät kuitenkaan ole puolen tunnin päässä toisistaan eikä voi jäädä auttamaan ensimmäisen tilan lomittajaa, jos tarve. Ajotunnit täyttävät työajan ja ne tunnit ovat pois lomitustunneista.
 - perehdyttämis- ja koulutustarve kasvaa.
 - lomittajien ja yrittäjien ikärakenne vaikuttavat myös koneiden ikään ja käyttötaitoon.
 - kokonaistyöaika on erittäin vaihtelevaa tuotantosunnasta ja lomitusalueesta riippuen.
 - tautiriskit ja niiden leviämismahdollisuudet kasvavat huomattavasti.
- Itä-Suomen alueella tilat ovat vielä kohtalaisen pieniä ja käsityövaltaisia. Isommissa yksiköissä ohjeellinen 18h työaika/tila riittää päivittäisiin karjataloustöihin, mutta liikkumavaraa on oltava ongelmatapaukset, eläinsuojelulliset ja lomittajan henkilökohtaiset ominaisuudet huomioon ottaen.
- isoissa yksiköissä 18 tunnin kokonaistyöaika ei tule riittämään edes päivittäisiin perustöihin. (esim. 4 yrittäjän tila yli 600 nautaa hoidettavana joista 200 lypsylehmää).
 - lain pykälä ei toteutuessaan tue yrittäjien eikä lomittajien henkistä eikä fyysistä jaksamista.
 - Vaarantuuko eläinten hyvinvointi jos tilalliset ”pakotetaan” yhtä aikaa lomille eikä lisävalvontakäyntejä ole varaa ottaa lomatoimen kautta (iltatarkastukset)?

Työturvallisuuslaissa (738/2002) on määritelty, että työnkuormittavuus tekijät eivät saa olla sellaisia, että ne aiheuttavat työntekijälle terveydellistä haittaa tai vaaraa. Työn kuormitustekijöillä tarkoitetaan työssä ja työympäristössä koettua fyysistä ja psyykkistä kuormitusta.

Maatalousyrittäjien psyykinen työnkuormitus on muuhun yrittäjäkuntaamme nähden huomattavasti suurempi. Ihmissuhteet, etenkin perheen sisällä, nousevat suurempaan merkitykseen kuin monissa muissa töissä. Maatalousyrittäjän psyykkistä työ hyvinvointia tukevat : toimivat ihmissuhteet, mielekkäät vapaa-ajantoiminnot sekä riittävä vapaa aika. Vapaa-ajan ja työn erottaminen tiloilla on entistä haastavampaa , koska työ on kotona jatkuvasti nähtävissä . Varsinkin suurissa toimintayksiköissä yrittäjän läsnäolo ja tavoitettavuus on välttämätöntä.

18§ Vuosilomapäivän kesto

Lausuma: Maatalousyrittäjän kokonaistyöajan määräytymistä ei voida sitoa yksiköihin.

Perustelut:

Yksiselitteisesti olosuhteilla on merkitys eläintenhoitoon käytettävään aikaan. Siksi työaika ei voi olla sidottu pelkästään eläinten määrään. Tuotannon toimivuus ja käytettävissä olevat apuvälineet ovat pakko ottaa huomioon laskettaessa päivittäistä työaikaa ja työvoiman määrän tarvetta.

Eläinsuojelullinen näkökulma on otettava huomioon työaikaa laskettaessa. Kaavamaisesti laskettu liian vähäinen työaika vaarantaa eläinten hyvinvoinnin.

Esitys:

Tähdennetään työajan liikkumavaraa taulukosta poiketen edellä mainittuihin syihin vedoten.

30§ Lomittajien työturvallisuus ja työnjohto

Lausuma: Työryhmä näkee työolojen tarkastuksiin liittyvät käynnit tiloilla välttämättömänä, mutta unohtaa psyykkiset työnkuormittavuustekijät

Perustelut:

Työ hyvinvointia lisää työ, joka on haasteiltaan tekijälleen sopivaa. Onko maatalouslomittajan työ enää mielekästä jos esim. suurissa tuotantoyksiköissä (kolmen maatalousyrittäjän tilalla) vastuu jää kokonaan kahden maatalouslomittajan varaan kun yrittäjät irrottautuvat yhtä aikaa vuosilomalle?

Joillakin tiloilla työskentely pelkästään lomittajavoimin on myös jopa liian haasteellista. Suurissa tuotantoyksiköissä vastuut kasvavat liian suuriksi joka lisää henkistä ja fyysistä kuormittavuutta huomattavasti.

Myös

Pitkät ajomatkat ja mahdolliset varalla olot ja automaatiovalvonta eivät tässä tapauksessa lisää maatalouslomittajan työhyvinvointia.

Ihmisen psyykkisiä perustarpeita ovat mm. oppiminen, turvallisuuden ja vaikuttamisen tarve, joiden pohjalta mahdolliset psyykkiset kuormitustekijät muodostuvat.

Työn pitäisi olla sellaista, että työntekijä kokee hallitsevansa sen. Suurissa toiminta yksiköissä vastuun jättäminen pelkästään lomittajille on erittäin merkittävä psyykkinen kuormitustekijä niin lomittajille kuin yrittäjillekin.

Ammattitaitoisinkaan lomittaja ei voi olla kokematta riittämättömyyden tunnetta jos yrittäjän vastuu sivuutetaan velvoittamalla yrittäjät yhtä aikaa vuosilomalle. Maatalouslomittajan työ kärsii arvostuksen ja vetovoimaisuuden puutteesta eikä psyykkinen kuormittavuus ja tätä kautta työuupumus ja alentunut työkyky edesauta ihmisiä jaksamaan tai suuntautumista alalle.

Tuemme MTK:n Täydentävää lausumaa vuosiloman subjektiivisesta oikeudesta.

29.06.2017 Mikkelissä

Lausunto laadittu

Maatalouslomittajat ry:n Mikkelin Paikallistoimikunnan ja Rantasalmen yksikön lomittajien luottamusmies Sanna Räisäsen kanssa yhteistyössä.

Kirjannut

Lahja Riki, Paikallistoimikunnan sihteeri

